

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon
The Millie Arbesfeld Midreshet Yom Rishon
PUAH Institute

*Taharat Hamishpacha,
Fertility & Egg
Donation*

Rabbi Baruch Simon
ח' טבת תשע"ו • December 20, 2015

עניני הלכות נדה

1) שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קפח סעיף א

וכן כל מראה שחור. ואין טהורב. מראה אדום, בין אם היא כהה הרבה, או עמוק, (טמאיםא) כלא } א } א
 א <<, השעוה או הזהבד } ג } אפילו כמראהה, ירוק ג וכן מראהג } ד } לבן ב מראהג } אלבא }
 ואפילו ז, (בל"א בלו"א בכלל ירוק הוא ה וכן מראה שקורין). (וכ"ש הירוק ככרתי או כעשבים. (מרדכי
 מראות ה) (מיד ומצאהד) ואפילו הרגישה שנפתח מקורה, ובדקהח, יש בו סמיכות דם והוא עב הרבה
 דמגמגם בזה). הגה: וכן עיקר. (ב"י וטור), דלא כישמחמירין כת"ה סימן רמ"ו הללו, טהורה (ד"ע דלא
 (ואם הרגישה שנפתח מקורה, ובדקה מיד ולא ת"ה סימן רמ"ו). סמיכות והוא עבב << לטמאה אם יש בו
 (ע"ל סימן ק"ץ ג, מצאה כלום

בענין חמשת ימי המתנה

2) שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קצו סעיף יא

לא] הפולטת שכבת זרע בימי ספירתה, אם הוא תוך יד לבן ו' עונות לשמושה סותרת אותו יום. לפיכך
 המשמשת מטתה וראתה אחר כך ופסקה, אינה מתחלת לספור שבעה נקיים עד שיעברו עליה ו' עונות
 שלימות טן שמא תפלוט; לפיכך אינה מתחלת לספור טז עד יום ה' לשמושה, כגון אם שמשה במוצאי שבת
 אינה מתחלת לספור עד יום ה', דקיי"ל <ה> אין שכבת זרע מסריח עד שיעברו עליו טו } ששה עונות
 שלימות יז מעת לעת; ואם שמשה במוצאי שבת ופלטה ליל ד', קודם עת שימושה במוצאי שבת, עדיין היא
 עומדת בתוך עונה ששית לשמושה ית וסותרת, הילכך יום ה' יהיה ראשון לספירתה. הגה: ותפסוק יום ד'
 לעת ערב, ויום ה' עולה למניין. ויש שכתבו שיש להמתין עוד יום אחד, דהיינו שלא תתחיל למנות יט טז }
 עד יום הששי והוא יהיה יום ראשון לספירתה, דחיישינן שמא תשמש ביום הראשון בין השמשות ותסבור
 שהוא יום, ואפשר שהוא לילה, ואם תתחיל למנות מיום חמישי יהיה תוך ששה עונות לשמושה, על כן יש
 להוסיף עוד יום אחד המעשה אי אפשר לבא לידי טעות (ת"ה סימן רמ"ה והאגור בשם ר"י מולין וש"ד וכ"כ
 מהרא"י ומהרי"ק שורש ל"ה), וכן נוהגין בכל מדינות אלו, ואין לשנות. לגן } ויש נשים שנהגו להחמיר עוד
 להמתין עד שבעה ימים (שם בת"ה), <ו> יז } ואין טעם בדבר והמחמיר יחמיר והמיקל נשכר להקדים עצמו
 למצוה. ויש שכתבו (טו) שעכשיו <ז> אין לחלק בין שמשה עם בעלה כ יח } ללא שמשה, כא וכל אשה יט }
 שרואה, (טז) <ח> אפילו כתם, כב צריכה להמתין ה' ימים עם יום שראתה בו ותפסוק לעת ערב ותספור ז'
 נקיים (שם בת"ה בשם א"י ומהרי"ק) וכן נוהגין במדינות אלו כ } ואין לשנות (סה"ת וסמ"ג).

בענין ז' נקיים

3) שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קצו סעיף א

א] שבעה ימים א } שהזכה סופרת מתחילין ממחרת יום שפסקה בו. ב } וכך משפטה, אם תראה ב' ימים או ג'
 ופסקה מלאות, ג } בודקת ביום שפסקה א כדי שתפסוק בטהרה; ד } ובדיקה זו תהיה סמוך לבין השמשות.
 (וכן נוהגין לכתחלה; ובדיעבד, אפילו לא בדקה עצמה ב רק שחרית ומצאה עצמה טהורה, סגי בכך). (טור
 בשם הרשב"א וב"י אף לפי דברי הרא"ש). ה } ולעולם ילמד אדם (להחמיר לכתחלה) בתוך ביתו שתהא
 בודקת ביום הפסק טהרתה במוך דחוק ושיהא שם כל בין השמשות, שזו בדיקה מוציאה מידי ספק (רשב"א
 בתה"ק). הגה: וי"א אם התפללו הקהל ערבית ועוד היום גדול, אינה יכולה לבדוק או ללבוש לבנים
 ולהתחיל ולמנות מיום המחרת, ג מאחר ב } דהקהל כבר עשו אותו לילה (ת"ה), ו } י"א דמותר ד ג } אפילו
 עשו הקהל (א) שבת (אגור בשם ר"י מולין); <א> ונוהגין לכתחלה ליזהר, ובדיעבד אין לחוש. ה ומקצת

נשים נוהגות שאם פסקה קודם ברכו וחזרה לראות כתם או דם ד] תוך ימי ספירתה, אז מפסיקין אפילו לאחר ברכו אם נתקלקלה סמוך לערב, וחושבים דבר זה לדיעבד; ואין למחות בידם, כי כן קבלו מאיזה חכם שהורה להן, והוא מנהג ותיקין.

סעיף ד

בכל יום מז' (ד) ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעמים בכל יום, אחת שחרית ואחת סמוך לבין השמשות (טור בשם סה"ת וע"פ); יא] ואם לא בדקה בכל השבעה ח' יב] אלא פעם אחת, לא שנא בדקה ביום ראשון של השבעה או ביום השביעי יג] או באחד מהאמצעים, מאחר שבדקה ביום שקודם השביעי ומצאה טהורה, עלו לה. (ה) יד] אבל אם לא בדקה בכל הז', וביום השמיני בדקה ומצאה טהורה, אין לה אלא יום ח' בלבד ומשלמת עליו. טו] וי"א שצריך שתבדוק ביום (ו) ראשון מהשבעה (ז) וביום השביעי, ואין להקל. טז] והבדיקה תהיה לאור היום ט] ולא לאור הנר (תא"ו נכ"ו והרשב"א בת"ה), ובדיעבד מהני אפילו לאור הנר (כן משמע בב"י).

בענין כתמים

4) שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קצ סעיף א

א] דבר תורה אין האשה מטמאה ולא אסורה לבעלה <א> עד (א) שתרגיש שיצא דם מבשרה, <ב> וחכמים גזרו על כתם שנמצא ב] כגופה או (ב) בכגדיה, <ג> א] שהיא טמאה, ואסורה לבעלה אפילו לא הרגישה ג] ואפילו בדקה עצמה ומצאה טהורה. ד] וצריכה הפסק טהרה, שתבדוק עצמה ותמצא טהורה, ואח"כ תמנה שבעה נקיים חוץ מיום המציאה (ה) כאילו ראתה ודאי, וכמו שיתבאר לקמן סימן קצ"ו). א] ואם (ג) הרגישה (ד) שנפתח מקורה להוציא דם (ה) ובדקה אחר כך (ו) ולא מצאה כלום, ב] יש מי שאומר (ז) שהיא טמאה. סעיף י

כא] כתם שנמצא על יג] דבר טו] שאינו מקבל טומאה, (יח) לא גזרו עליו. כיצד, בדקה קרקע עולם (או (יט) בית הכסא שאינו מקבל טומאה), (מרדכי ה"ג בשם סמ"ג וסמ"ק) טז] או כל דבר שאינו מקבל טומאה, וישבה עליו ומצאה בו כתם, וכן כתם שנמצא על (כ) בגד צבוע, (כא) טהורה. יד] (לפיכך, (כב) תלבש האשה בגדי צבעונין, כדי להצילה מכתמים) (הרמב"ם ובגמרא פרק האשה).

עניני פרו ורבו

5) משנה מסכת יבמות פרק ו משנה ו

[*] לא יבטל אדם מפריה ורביה אלא אם כן יש לו בנים בית שמאי אומרים שני זכרים ובית הלל אומרים זכר ונקבה שנאמר (בראשית ה') זכר ונקבה בראם נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי ליבטל גירשה מותרת לינשא לאחר ורשאי השני לשהות עמה עשר שנים ואם הפילה מונה משעה שהפילה האיש מצווה על פריה ורביה אבל לא האשה רבי יוחנן בן ברוקא אומר על שניהם הוא אומר (בראשית א') ויברך אותם אלהים ויאמר להם פרו ורבו:

6) תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א

אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה

7) מסכת קידושין דף כט עמוד א

איהי מנלן דלא מיחייבא? דכתיב: זכאשר צוה אותו אלהים, אותו - ולא אותה.

8) תוספות מסכת קידושין דף כט עמוד א

אותו ולא אותה - וא"ת למ"ל קרא תיפוק ליה דמצות עשה שהזמן גרמא הוא שנימול בשמיני ללידתו ונשים פטורות וי"ל כיון דמיום השמיני והלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא וא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא

דאין מלין אלא ביום כדאיתא בפרק הערל (יבמות דף עב.) וי"ל דאיתא כמ"ד התם דמילה שלא בזמנה נוהגת בין ביום בין בלילה

9) תוספות רי"ד מסכת קידושין דף כט עמוד א

... תשובה היכי אמרינן דמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות הני מילי מצוה דתליא בגופה והיא אינה מצווה אלא לזמן ידוע ולא בכל זמן אבל מצוה דלא תליא בגופה כגון למול את בנה אע"ג דמילת הבן יש לה זמן נהי דקבוע הזמן לבן הנימול אבל האב שציוהו הבורא להתעסק במילת בנו העסק ההוא אין לו זמן שבין ביום ובין בלילה יטרח ויכין צרכי מילת בנו והלכך אי לאו אותו הוה מחייבינן גם האשה ואין זמן הקבוע לכן פוטרה דהוה אמינא היא תתעסק בין ביום בין בלילה עד שתמול את בנה בזמנו אבל הציצית היא מצוה שתלויה על גופו של אדם ואי הוה מחייבינן האשה היתה מצותה תלויה בזמן הלכך פטורה: ...

10) תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף יד עמוד ב- ט"ו עמוד א

הא - בדברי תורה, הא - במשא ומתן. בדברי תורה - הו, במשא ומתן - לא הו. תנו רבנן: מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור, והיה מהלך בדרך, ורבי אלעזר בן ערך מחמר אחריו. אמר לו: רבי! שנה לי פרק אחד במעשה מרכבה! אמר לו: לא כך שניתי לכם: ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו? אמר לו: רבי, תרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתי. אמר לו: אמור. מיד ירד רבן יוחנן בן זכאי מעל החמור, ונתעטף וישב על האבן תחת הזית. אמר לו: רבי, מפני מה ירדת מעל החמור? אמר: אפשר אתה דורש במעשה מרכבה, ושכינה עמנו, ומלאכי השרת מלוין אותנו, ואני ארכב על החמור? מיד פתח רבי אלעזר בן ערך במעשה המרכבה ודרש, וירדה אש מן השמים וסיבבה כל האילנות שבשדה, פתחו כולן ואמרו שירה. מה שירה אמרו - אהללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהמות... עץ פרי וכל ארזים הללויה. נענה מלאך מן האש ואמר: הן הן מעשה המרכבה. עמד רבן יוחנן בן זכאי, ונשקו על ראשו, ואמר: ברוך ה' אלהי ישראל שנתן בן לאברהם אבינו שיודע להבין ולחקור ולדרוש במעשה מרכבה. יש נאה דורש ואין נאה מקיים, נאה מקיים ואין נאה דורש, אתה נאה דורש ונאה מקיים. אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלצוך. וכשנאמרו הדברים לפני רבי יהושע היה הוא ורבי יוסי הכהן מהלכים בדרך, אמרו: אף אנו נדרוש במעשה מרכבה. פתח רבי יהושע ודרש. ואותו היום תקופת תמוז היה, נתקשרו שמים בעבים ונראה כמין קשת בענן, והיו מלאכי השרת מתקבצין ובאין לשמוע, כבני אדם שמתקבצין ובאין לראות במזמוטי חתן וכלה. הלך רבי יוסי הכהן וסיפר דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי, ואמר: אשריכם ואשרי יולדתכם, אשרי עיני שכך ראו. ואף אני ואתם בחלומי מסובין היינו על הר סיני, ונתנה עלינו בת קול מן השמים: עלו לכאן, עלו לכאן! טרקלין גדולים ומצעות נאות מוצעות לכם, אתם ותלמידים ותלמידי תלמידים מזומנין לכת שלישיית. איני? והתניא, רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שלשה הרצאות הן: רבי יהושע הרצה דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי, רבי עקיבא הרצה לפני רבי יהושע, חנניא בן חכינאי הרצה לפני רבי עקיבא. ואילו רבי אלעזר בן ערך לא קא חשיב? - דארצי וארצו קמיה - קחשיב, דארצי ולא ארצו קמיה - לא קא חשיב. - והא חנניא בן חכינאי דלא ארצו קמיה וקא חשיב! - דארצי מיהא קמיה מאן דארצי.

תנו רבנן: ארבעה נכנסו בפרדס, ואלו הן: בן עזאי, ובן זומא, אחר, ורבי עקיבא. אמר להם רבי עקיבא: כשאתם מגיעין אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים! משום שנאמר בדובר שקרים לא יכון לנגד עיני. בן עזאי הציץ ומת, עליו הכתוב אומר גיקר בעיני ה' המותה לחסידי. בן זומא הציץ ונפגע, ועליו הכתוב אומר דדבש מצאת אכל דוך פן תשבענו והקאתו. אחר קיצץ בנטיעות. רבי עקיבא יצא בשלום. שאלו את בן זומא: מהו לסרוסי כלבא? אמר להם: הובארצכם לא תעשו - כל שבארצכם לא תעשו. שאלו את בן זומא: בתולה שעיברה מהו לכהן גדול? מי חיישינן לדרשמואל, דאמר שמואל: יכול אני לבעול כמה בעילות בלא דם, או דלמא דשמואל לא שכיחא? - אמר להו: דשמואל לא שכיח, וחיישינן שמא באמבטי עיברה. -

והאמר שמואל: כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינו מזרעת! - מעיקרא נמי יורה כחץ הוה. תנו רבנן: מעשה ברבי יהושע בן חנניא שהיה עומד על גב מעלה בהר הבית, וראהו בן זומא ולא עמד מלפניו. אמר לו: מאין ולאין בן זומא? - אמר לו: צופה הייתי בין מים העליונים למים התחתונים, ואין בין זה לזה אלא שלש אצבעות בלבד, שנאמר אורוח אלהים מרחפת על פני המים - כיונה שמרחפת על בניה ואינה נוגעת. אמר להן רבי יהושע לתלמידיו: עדין בן זומא מבחוץ. מכדי ורוח אלהים מרחפת על פני המים

אימת הוי - ביום הראשון, הבדלה - ביום שני הוא דהוא, דכתיב בויהי מבדיל בין מים למים. וכמה? - אמר רב אחא בר יעקב: כמלא נימא. ורבנן אמרי: כי גודא דגמלא. מר זוטרא ואיתימא רב אסי אמר: כתרי גלימי דפריסי אהדדי, ואמרי לה: כתרי כסי דסחיפי אהדדי.

אחר קיצץ בנטיעות, עליו הכתוב אומר גאל תתן את פיך לחטיא את בשרך. מאי היא? חזא מיטטרון דאתיהבא ליה רשותא למיתב למיכתב זכוותא דישראל, אמר: גמירא דלמעלה לא הוי לא ישיבה ולא תחרות ולא עורף ולא עיפוי, שמא חס ושלום שתי רשויות הן. אפקוהו למיטטרון ומחיוהו שיתין פולסי דנורא. אמרו ליה: מאי טעמא כי חזיתיה לא קמת מקמיה? איתיהיבא ליה רשותא למימחק זכוותא דאחר, יצתה בת קול ואמרה דשובו בנים שובבים - חוץ מאחר, אמר: הואיל ואיטריד ההוא גברא מההוא עלמא ליפוק ליתתני בהאי עלמא. נפק אחר לתרבות רעה. נפק אשכח זונה, תבעה. אמרה ליה: ולאו אלישע בן אבויה את? - עקר פוגלא ממישרא בשבת ויהב לה. אמרה: אחר הוא.

שאל אחר את רבי מאיר לאחר שיצא לתרבות רעה, אמר ליה: מאי דכתיב הגם את זה לעמת זה עשה האלהים? - אמר לו: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא - ברא כנגדו, ברא הרים - ברא גבעות, ברא ימים - ברא נהרות. אמר לו: רבי עקיבא רבך לא אמר כך, אלא: ברא צדיקים - ברא רשעים, ברא גן עדן - ברא גיהנם. כל אחד ואחד יש לו שני חלקים, אחד בגן עדן ואחד בגיהנם, זכה צדיק - נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן, נתחייב רשע - נטל חלקו וחלק חברו בגיהנם. אמר רב מרשיא: מאי קראה? מאי צדיקים כתיב ולכן בארצם משנה יירשו. גבי רשעים כתיב זומשנה שברון שברם. שאל אחר את רבי מאיר לאחר שיצא לתרבות רעה: מאי דכתיב חלא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז - אמר לו: אלו דברי תורה, שקשין לקנותן ככלי זהב וכלי פז, ונוחין לאבדן ככלי זכוכית. - אמר לו: רבי עקיבא רבך לא אמר כך, אלא: מה כלי זהב וכלי זכוכית, אף על פי שנשברו יש להם תקנה - אף תלמיד חכם, אף על פי שסרח יש לו תקנה. - אמר לו: אף אתה חזור בך! - אמר לו: כבר שמעתי מאחורי הפרגוד: שובו בנים שובבים - חוץ מאחר. תנו רבנן: מעשה באחר שהיה רוכב על הסוס בשבת, והיה רבי מאיר מהלך אחריו ללמוד תורה מפיו. אמר לו: מאיר, חזור לאחריך, שכבר שיערתי בעקבי סוסי עד כאן תחום שבת. אמר ליה: אף אתה חזור בך. - אמר ליה: ולא כבר אמרתי לך: כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים - חוץ מאחר. תקפיה, עייליה לבי מדרשא. אמר ליה לינוקא: פסוק לי פסוק! אמר לו: טאין שלום אמר ה' לרשעים. עייליה לבי כנישתא אחריתי, אמר ליה לינוקא: פסוק לי פסוק! אמר לו יכי אם תכבסי בנתר ותרבי לך ברית נכתם עונך לפני. עייליה לבי כנישתא אחריתי, אמר ליה

11) חלקת מחוקק סימן א

(ח) היה הבן ממזר וכו' - יש להסתפק אשה שנתעברה באמבטי אם קיים האב פ"ו ואם מקרי בנו לכל דבר ובלקוטי מהרי"ל נמצא שבן סירא היה בנו של ירמיה שרחץ באמבטי כי סירא בגי' ירמיהו וע' בס' עבודת הקודש להרב איש האלקי מוהרר"מ קורדאווי"רו זצ"ל בחלק התכלית פרק י"ז (וז"ל ס' יצירה מזמן אברהם אבינו ע"ה נמצא בין אומתו הקדושה וירמיה ע"ה בזמן בית הראשון היה מתעסק בו כמו שנמצא בס' הבטחון שעשה ר"י בן בתירא ע"ה הביאו רב חמאי גאון ז"ל בס' היחוד וגם הביאו הקדוש קנה ז"ל בספר הפליאה שירמיה הנביא ע"ה היה מתעסק בספר יצירה בינו לבין עצמו יצתה בת קול ואמרה קנה לך חבר הלך אצל סירא בנו ונתעסקו בס' יצירה שלשה שנים לקיים הכתוב אז נדברו יראי ה' וגו' עכ"ל):

12) בית שמואל סימן א

ח והוא שלא יהיה הבן סריס - משמע הקפידה היא שלא יהיו סריסים, או איילונית דאינן ראויים כלל להוליד אבל אם הם ראויים להוליד אלא נשא אשה איילוני והיא נשואה לסריס תו אביהם פטור מפ"ו וכ"כ בח"מ:

13) ט"ז אבן העזר סימן א

(ח) והניח אחד מהם - כתב דרכי משה אם היו לו שני זכרים והם הניחו זכר ונקבה לא קיים פו"ר ואם אחד מהם קיים ולא הוליד עדיין והשני מת והניח דוגמתו דהיינו אם בן בן או בת בת קיים פו"ר בחלקת מחוקק כתב יש להסתפק אשה שנתעברה באמבטי אם האב קיים פו"ר ונקרא בנו לכל דבר והביא הב"ש ראיא ממ"ש הב"ח ביו"ד סי' קצ"ה אשה תזהר שלא תשכב על סדין ששכב עליו איש אחר פן תעבר מש"ז של

אחר גזרה שמא ישא אחותו מאביו נשמע דהוי בנו לכל דבר עכ"ל ואין זה ראייה דשמא לחומרא אמרינן לקולא לא אמרינן בפרט במידי דתלי בקום ועשה והיא נתעברה מעצמה דאינו יוצא בזה:

בענין אם פונדקאית

14) תלמוד בבלי מסכת יבמות דף צו

ת"ש: שני אחים תאומים גרים, וכן משוחררים - לא חולצין ולא מייבמין, ואין חייבין משום אשת אח; היתה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה - לא חולצין ולא מייבמין, אבל חייבין משום אשת אח; היתה הורתן ולידתן בקדושה - הרי הן כישראלים לכל דבריהן;

15) תלמוד בבלי מסכת יבמות דף עח

אלא הא דאמר רבא: נכרית מעוברת שנתגיירה - בנה אין צריך טבילה, אמאי אין צריך טבילה? וכי תימא משום דרבי יצחק, דאמר רבי יצחק: דבר תורה, רובו ומקפיד עליו - חוצץ, רובו שאינו מקפיד עליו - אינו חוצץ,